

Σύγγραφο 1. Ανεμνήσεις.

Θρακικαὶ ἀνεμνήσεις.
αὐτοὺς δα σὺν αὐτῇ Θρακικῇ 277
ἐκδόσει 1897.

ΘΡΑΚΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Σ διὰ σπινθῆρος ἡλεκτρικοῦ ἡσθάνθητι δρογθεῖσαν
πᾶσαν τὴν ὑπαρξίν μου ἅμα διελθὼν τὴν καὶ εἰς
ἐμὲ σταλεῖσαν ἀγγελίαν περὶ ἐκδόσεως Θρακικοῦ
Ἡμερολογίου. Τῆς Θράκης τὸ σέμνωμα, τοὔτεστιν ἡ πρω-
τεύουσα τῆς Ἀνατολῆς, ὑπῆρξε δι' ἐμὲ σταδιοδρομίας νέας πε-
δίον, ἥς καὶ πολλαὶ φάσεις ἐμελλον μοιραίως νὰ κοσμῶνται
τῷ ὀνόματι τοῦ ἐτέρου τῶν δύο μεγάλων περιπτύστων τμημάτων
τοῦ ἔθνισμοῦ ἡμῶν, τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας. Δὲν ἦτο
ἀληθῶς γεγραμμένον ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἐν τινι τῶν σπανίων
εὐνοϊκῶν αὐτῆς πρὸς με στιγμῶν, νὰ καταδικασθῇ τῷ 1873
εἰς ἐξαφανισμόν ἢ ἐφημερίς « Κωνσταντινούπολις » ἔνεκα
ἄρθρων μου περὶ ὀνημύσεως τῶν ἐν Βασαραβία κτημάτων
τῶν εὐαγῶν ἡμῶν ἰδρυμάτων, ἵνα διαδεχθῇ ταύτην ἡ Θράκη
ἐν ἣ εὐρηνται τὰ πλεῖστα τῶν παρὰ τὸν Βόσπορον ἀσθενῶν
μου ἀγωνισμάτων; Ἐν παρομοίᾳ εὐνῇ ἐμπνεύσει δὲν μὲ ἔρ-
ριψεν εἰς ὅμιλον ὅστις ἐπὶ δεκαετίαν καὶ πλέον, ἀπὸ τοῦ
1873, ἀποτελῶν τὸ διαρκές συμβούλιον τοῦ Θρακικοῦ Συλ-
λόγου οὐ μόνον ἤγειρε τὸν ἐν Φιλιππουπόλει τοῦ ἔθνους
ἡμῶν προμαχῶνα, τὰ Ζαρίφεια Διδασκαλεῖα, τῇ πρωτο-
βούλῃ μὲν ἐπινοήσει τοῦ ἀειμνήστου Ἡρακλέους Βασιάδου,
τῇ φιλοτίμῳ δὲ δαπάνῃ τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Ζαρίφη,

ἀλλὰ καὶ καθ' ἅπαν τὸ τρικυμιῶδες διάστημα τῶν καθ' ἡμῶν κυρίως διευθυνομένων ἔξωθεν ἐπιδρομῶν, ἀκαταπονήτως εἰργάζετο καὶ τὰς μερίμνας πάσας τὰς ἐθνικὰς ἀπὸ τῶν γραφείων αὐτοῦ διεκλάδου ὅπου νέος παρίστατο κίνδυνος, καὶ οὐχὶ σμικρὰν παρέσχε τὴν συμβολὴν εἰς ἀνακούφισιν ἀπὸ τῆς πνιγερᾶς ἀγωνίας ἐν ἣ κατετρύχετο τὸ ἡμέτερον ἔθνος ;

Οὕτε ὁ χῶρος μοι ἐπιτρέπει, οὔτε ἐγὼ ἐπιθυμῶ ἐν βραχείαις σελίσιν νὰ κατακλείσω τὴν μακρὰν ἱστορίαν καὶ τὸν λυσιτελεῖν βίον τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου. Ἀλλὰ, ὡς κύριος καὶ μέγας εὐεργέτης τοῦ πολλαχῶς τὴν πνευματικὴν ἔθνους ἡμῶν ἀναζωογόνησιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ συντελέσαντος Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐγένετο ὁ Χρηστάκης Ζωγράφος, οὕτως αἰωνίαν τὴν μνήμην ἐκτῆσατο ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἰδρύσας τὸν Θρακικὸν Σύλλογον καὶ τάξας αὐτὸν κηδεμόνα τῶν γενναιοδωρίᾳ αὐτοῦ συστηθέντων ἐν Φιλιππουπόλει Διδασκαλείων, ἕκαστος δὲ τῶν ἐν Θράκῃ, ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἀπανταχοῦ γῆς ὁμοεθνῶν ὀφείλει βαθεῖαν καὶ ἐγκάρδιον τὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς δύο τούτους ἄνδρας, ὧν τὴν ἔμφυτον φιλομουσίαν ὑπεδαύλισεν ὁ ἀξίος τῆς Ἡπείρου γόνος, τὸ ἀληθινὸν ἐγκαλῶπισμα τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ, ὁ ἱατρὸς συνάμα καὶ φιλόλογος Βασιάδης. Καὶ περὶ μὲν τῆς τριάδος ἐκείνης τῶν σθεναρῶν ἀρωγῶν τῆς πνευματικῆς ἐν Ἀνατολῇ δράσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους οὐδεμία ἀνάγκη μακροῦ λόγου ἐνταῦθα, στερεωθείσης ἤδη τῆς Πανελληνίου αὐτῶν φήμης. Θὰ ἐπικαλεσθῶ δὲ μόνον τὴν εὐλάβειαν τῆς τε Θρακικῆς καὶ ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πρὸς τὴν μνήμην τραπεζίτου ἀνδρὸς Χίου, ὅστις διατελέσας τακτικὸς πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου παρὰ τῷ ἐπιτίμῳ προέδρῳ Γ. Ζαρίφῃ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ

Σωματείου τούτου μέχρι τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως 279
 Ἀθήνας ἀπελεύσεως καὶ οἰκογενειακῆς ἐγκαταστάσεώς του
 ἐπεμελήθη οὕτω τῶν συμφερόντων τῆς Θράκης, διηύθυνε
 μετὰ τοσούτου πόνου τὰς ἐργασίας τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προεδρευο-
 μένου Συλλόγου, αἵτινες ἐπὶ τῶν καταπληκτικῶν κρίσεων ἃς
 διῆλθε τὸ ἡμέτερον ἔθνος, κατὰ τὰς ἐξωθεν ἐπιδρομὰς τῆς
 Ἀνατολῆς, εὐρυτέρας ἔλαβον διαστάσεις, ὥστε συχνάκις
 ἠρωτῶμεν ἀλλήλους ἂν ὁ Χῖος ἐκεῖνος ἦτο τραπεζίτης ἐκ-
 τοπισθεὶς εἰς κύκλους λογίων ἀλλοτρίους αὐτῷ, ἢ λόγιος
 ἐκ τύχης περιπεσὼν εἰς ξένας χώρας, τὰς τῶν χρημα-
 τιστῶν.

Κατὰ τὰ πλείω τοῦ ἐνὸς φοβερά ἔτη τὰ ὁποῖα συνήντη-
 σεν ὁ ἑλληνισμὸς ἐν Ἀνατολῇ, ἀπὸ τῶν Βουλγαρικῶν ὑπο-
 κινήσεων καὶ ἐντεῦθεν, καὶ τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χαρακτη-
 ρισθῶσιν ὡς μακρόβιον «φοβερόν ἔτος» κατὰ τὴν ὀνομασίαν
 ἣν ἔδωκεν ὁ Οὐγγὼ εἰς τὸ 1870, ὁ Θρακικὸς Σύλλογος
 δὲν εἶχε μόνον τῶν νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν Ζαριφείων τῆς
 Φιλιππουπόλεως καὶ περὶ τῶν σχολείων τῶν λοιπῶν κοινο-
 τήτων τῆς Θράκης : Ἀνω καὶ κάτω, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ
 τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἢ ἐλυμαίνοντο πολέμιοι προσηλυ-
 τισταί, ὧν ἔδει νὰ ἀποσβεσθῶσιν αἱ μηχανορραφαί, ἢ διέ-
 τρεχον ξένοι οὓς ὀφείλομεν νὰ παρακολουθῶμεν ἵνα διαφω-
 τίσωμεν. Ὁ πολλαχού τῆς Ἀνατολῆς λειτουργῶν ἡμέτερος
 κλῆρος εἶχεν ἀνάγκην ἰδιαιτέρων πολλάκις ὁδηγιῶν, πλὴν
 τῶν ἐκ τοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἀνταποκρίνηται προσφό-
 ρως εἰς τὰς ἐξαπίνης διαδεχομένας ἀλλήλας δεινὰς περιστά-
 σεις. Ὁ Θρακικὸς Σύλλογος ἄγρυπνος πάντοτε καὶ περι-
 φροντισ εἵτρεχεν εἰς θεραπείαν—ὅσον ἐνῆν αὐτῷ—τῶν ἀδια-
 λείπτων κακῶν, εἰ καὶ μόνον αἱ μέριμναι τῆς ἐν τοῖς Ζαρι-
 φείοις σπουδαζούσης ἄρρενος καὶ θηλείας ὁμογενοῦς νεολαίας

καὶ τῶν σχολείων τῶν λοιπῶν κοινοτήτων τῆς Θράκης, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν ξένων στρατῶν, ἤθελον ἀρκέσει νὰ ἐπασχολήσωσι πάσας τὰς ὥρας τῶν διασκέψεων τοῦ Συμβουλίου τοῦ Σωματείου ἐκείνου. Ὁ ἀοίδιμος Ἀντώνιος Βλαστός ἀφίνων πολλάκις τοὺς μετὰ τῶν συναδέλφων του ἰθυντόρων τῆς Τραπεζῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνεδρίασεις, ἵνα σπεύσῃ νὰ προεδρεύσῃ τῶν συμβούλων τοῦ Θρακικοῦ, οἵτινες ἀνέμενον αὐτὸν κατὰ τὸ θέρος εἰς παράπλευρον εὐρείαν αἵθουσαν τοῦ καταστήματος τούτου, ἢ προσκαλῶν αὐτοὺς πολλάκις περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸ ἐν Πέραν μέγαρόν του κατὰ τὸν χειμῶνα, ἵνα συσχεφθῶσι περὶ τῆς αἵφνης ἀγγελθείσης συγκρούσεως τῶν βουλγαροδιδασκάλων τῆς Φιλιππουπόλεως πρὸς τοὺς μαθητὰς τῶν Ζαριφείων, ἐδικαίου τὰς ἐλπίδας ὅς εἶχον ἀναθέσει αὐτῷ οἱ οἰκεῖοι, ὅτε ἐγκατασταθέντες εἰς Βιέννην εἶχον παραδώσει τὸν νεαρὸν γόνον εἰς τὴν παιδευτικὴν δεινότητα τοῦ περιφανοῦς διδασκάλου τοῦ Γένους Κούμα καὶ ἔπειτα εἰς τὰς ταξεῖς τῆς Νομικῆς ἐν Ἀἰδελβέργῃ σχολῆς. Συγκινητικωτάτη δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἦτο ἡ παιδικὴ ἀφέλεια μεθ' ἧς ἐνετρύφα ἀναπολῶν ἡμῖν ὅτι ἡ πολῦτιμος γενικὴ ἱστορία τοῦ Κούμα πρὶν ἢ δοθῇ εἰς τὸν τύπον εἶχεν ἅπασα ἀντιγραφῇ εἰς τὸ καθαρὸν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ χειρῶν.

Ὁ Ἑλλ. Φιλολογικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως ἀσχολούμενος πάντοτε εἰς τὰς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς τοῦ ἐργασίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1873 μέχρι τοῦ 1880 καὶ εἰς τὰς φροντίδας τῆς καθ' ἅπασαν τὴν Ὁθ. Αὐτοκρατορίαν ἐθνικῆς ἡμῶν ἐκπαιδεύσεως, αἵτινες εἶχον καταστήσει αὐτὸν κατὰ τοῦτο οἶονεὶ ὑπουργεῖον τῆς Ἑλλ. παιδείας, ἔσπευσεν ὁμως, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγωνίας εἰς ἣν ἐνέβαλε πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἡ φοβερά θύελλα τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου

Στεφάνου, νὰ συγκαλέσῃ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1878 ἐν ²⁸¹καὶ αἰθούσαις αὐτοῦ πάντα μὲν τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτικὰ Σωματεῖα, πολλοὺς δὲ ἀντιπροσώπους τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, ὅπως ὅ,τι δυνατόν πράξῃ πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἀποσλανώσεως τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ τὰς προσηκούσας ἀπευθύνῃ διαμαρτυρίας εἰς τὰς Μεγάλας Δυνάμεις.

Ὅτε δέ, συνταχθέντων τῶν ἀρμοδίων ἐπιστημονικῶν γραμμάτων ὑπὸ τριμελοῦς ἐπιτροπείας ἦν ἀπετέλουν ὁ ἀοίδιμος Βασιᾶδης ὁ καὶ τὴν σύγκλησιν τοῦ Συλλόγου εἰσηγησάμενος, καὶ δύο γνωστοὶ τῆς μεγάλης Θρακικῆς πρωτεύουσας δημοσιογράφοι, καὶ ἐπιδοθέντων τοῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισήμοις, ἐδέχθη ἐν κατανυκτικῇ τελετῇ νὰ ἀναγγελθῶσι τὰ γενόμενα διαβήματα καὶ τὰ ἐπελθόντα ἢ πιθανὰ ἐκ τούτων ἀποτελέσματα, οἱ ἐπὶ τοῦ προεδρικοῦ ὑψώματος τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου μόνοι καθήσαντες πρόεδροι τῶν Σωματείων, τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ὑποφαινομένου, ὅστις πρὸ τινων ἐβδόμαδων εἶχε τιμηθῇ διὰ τῆς προεδρίας τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου, παρεχωρήθη ἡ τιμητικὴ θέσις τοῦ ἡγέτου τῆς συνελεύσεως εἰς τὸν Ἀντώνιον Βλαστὸν προϊστάμενον τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου, καὶ διότι πρεσβύτερος ἦν τοῦ φυσικοῦ τῆς συνεδρίας προέδρου, ὃς ἦν ὁ τοῦ Φιλολογικοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν θέρμην μεθ' ἧς κατὰ τοὺς δεινοὺς ἐκείνους καιροὺς, ἐπεμελήθη τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Τὴν θέρμην δὲ ταύτην ἐπεδείξατο καὶ ὅτε, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1879 νομίσας ὅτι ὤφειλον νὰ καταλίπω πρακτικόν τι ἔχνος τῆς ἐκ τοῦ Φιλ. Συλλόγου διαβάσεώς μου καὶ βλέπων οἷον κίνδυνον διέτρεχον ἐκ τῶν περιστάσεων αἵ τε ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ μητροπόλεις καὶ τὰ σχολεῖα, ἔγνων,

ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ εἰς πᾶν ἐθνικὸν καλὸν προθύμου μακαρίτου Μενελάου Νεγρεπόντη, νὰ συντάξω καὶ ἀπευθύνω ἐπίσημον ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν προέδρων τοῦ Φιλολογικοῦ, τοῦ Θρακικοῦ, τοῦ Ἡπειρωτικοῦ καὶ τοῦ Μακεδονικοῦ πρὸς τινὰς τῶν φυσικῶν τοῦ ἔθνους μεγάλων εὐεργετῶν. Ἡ ἀπόφασις ἐθεωρήθη παρακεκινδυνευμένη πως καὶ μὴ δυναμένη νὰ ἐπενέγκῃ τοὺς προσδοκωμένους καρπούς· ἀλλ' οἱ ἀοίδιμοι Βασιᾶδες, πρόεδρος τοῦ Ἡπειρωτικοῦ καὶ Ἀντώνιος Βλαστός, πρόεδρος τοῦ Θρακικοῦ προθυμότατα ἐνστερνισθέντες τὴν ἰδέαν ἔθηκαν ὑπὸ τὴν ἀσθενῆ μου πεζογραφίαν καὶ τὰς ὑπογραφὰς καὶ τὰς σφραγίδας τῶν οἰκείων Σωματείων καὶ συνετέλεσαν οὕτως ὅπως ἀπὸ τοῦ 1881 οἱ μεγάλοι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φυσικοὶ εὐεργεταὶ τοῦ ἔθνους παρέχωσι τὴν ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν ἀρωγὴν εἰς τὴν ἐν Ἀνατολῇ ἐκπαίδευσιν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας.

Τούτων ἕνεκα τὸ τοῦ Θρακικοῦ Συλλόγου Συμβούλιον ἐκπλήρου κατ'ἤκον πένθιμον, νὰ προσκαλέσῃ εἰς ἐπιμνημόσυνον τελετὴν τοὺς ὀρθοδόξους κατοίκους τῆς Κ/λεως, ὅπως δεηθῶσιν ἐν τῷ κατὰ τὸ Πέραν ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῇ ἀώρῃ καὶ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, ἀποβιώσαντος τὸν χειμῶνα τοῦ 1880 ἐν Ἀθήναις, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἐγκατάστασίν του, ἐνόμισε πρέπον νὰ ἐξυμνήσῃ περιτράνως τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀποβιώσαντος διὰ λόγου ὅσον ἔνεστι πιστῶς διερμηνεύοντος τὰ αἰσθήματα καὶ τῶν συνεργατῶν του καὶ τῶν Θρακῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων τῶν γινωσκόντων τὰς ἐθνικὰς τοῦ ἀνδρὸς μερίμνας καὶ ἀλγυδόνας. Καὶ δὲν ἦτο μὲν ἴσως ὁ ὑποφαινόμενος ὁ ἀξίαν τοῦ ὑμνουμένου κεκτημένος τὴν εὐγλωττίαν· ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα καὶ ἡ διάνοια τοῦ Ἀντω-

νίου Βλαστοῦ παρῆχον τοσαύτην ὕλην ὥστε ὁ ὕμνητής Fig 3
 γράφος ἡδυνήθη νὰ ἀναπτύξῃ μετὰ τῶν προσηκουσῶν δια-
 στάσεων τὸ πάντοτε ἐν τε τῷ παρελθόντι καὶ τῷ παρόντι
 καὶ τῷ μέλλοντι Ἑλληνικὸν θέμα τῆς ἀποτελεσματικῆς
 δράσεως τῶν τε ἀτόμων καὶ τῶν Σωματείων καὶ συνεται-
 ρισμῶν, καὶ νὰ διατυπώσῃ ἐκ νέου ὡς ἐθνικὸν πρόγραμμα
 τὴν στενὴν σύμπραξιν τῶν πλουσίων μετὰ τῶν λογίων, ἥς
 ἡ ὑπόμνησις ἦτο τότε μάλιστα λίαν ἐπείγουσα, διότι ἐπι-
 θυρίζετο ἡ δυστυχῶς εὐθὺς ἀμέσως ἐπελθοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ
 Συλλογικοῦ καθεστῶτος διὰ τῆς ιδρύσεως νέου Σωματείου
 ἀπορροφήσαντος τὰς τέως λίαν χρησίμους ἐκπαιδευτικὰς ἐρ-
 γασίας τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Καίτοι θυελλώδης ἦτο καὶ παγερὰ ἡ πρῶία ἐκείνη, καθ' ἣν
 ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ ἐτελεῖτο ἡ πρὸς τὸν Θεὸν δέησις ὑπὲρ
 τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, πρῶτοι πάντων ἔσπευ-
 σαν νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν ναὸν οἱ ὁμογενεῖς τραπεῖζται,
 οὓς βαθέως ἐφαίνετο συγκινοῦσα ἡ ἀσθενὴς ἄλλως ἀναπαρα-
 σταθεῖσα εἰκὼν μιᾶς τῶν μεγαλοπρεπῶν σελίδων τοῦ ἐθνικοῦ
 ἡμῶν βίου, ἡ εἰκὼν τοῦ ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς παιδεύ-
 σεως καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν ἱεροῦ συνδέσμου τῶν
 ἀπανταχοῦ γῆς ὀϊσπαρμένων ὁμογενῶν, ἡ εἰκὼν τῶν ἀπὸ
 Χίου ἢ Ἡπείρου εἰς τὰς ξένας χώρας, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ
 Δουνάβεως, τοῦ Σηκουάνα καὶ τοῦ Ταμέσεως περιπλανηθέν-
 των, ἐκεῖθεν δὲ εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου ἢ ἀλλαχοῦ τῶν
 Ἑλληνικῶν χωρῶν ἢ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ἐγκαθιδρυ-
 θέντων, ἵνα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων τῶν
 ἐν ταῖς ἀπωτάταις γωνίαις τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας,
 τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἢ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου περιπαθῶς
 ἐπιμεληθῶσιν, ὡς εἰ τὴν πρωτίστην τῶν ἐν τῷ κόσμῳ
 τούτῳ ἐντολῶν ἐξεπλήρουν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀρωγῆς ἥς

ἔτυχε παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτῷ τραπεζίταις ὁ περικλεῆς Κοραῆς προώρισται νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἰσχυρὸν ἐλατήριο τῶν ψυχῶν πάντων τῶν ὁμοταγῶν αὐτοῦ ἐν τε τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι, ἢ δὲ σκιαγράφῃς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς προόδου καὶ ἰσχύος μεριμνῶν τοῦ Ἀντωνίου Βλαστοῦ, ὅσον ὠχρὰ καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ συγκινήσῃ τὰ σπλάγχνα ἀνδρῶν συνειθιζόντων νὰ λέγωσι περὶ ἐκείνου «εἶναι ὁ καλλίτερος ὅλων μας» καὶ νὰ προτρέψῃ εἰς μίμησιν τῆς πολιτείας αὐτοῦ.

Ἀτελής δρᾶσις, θὰ εἶπητε, ἢ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συλλόγων. Μάλιστα, ἀτελεστάτη, ὡμολογοῦμεν πάντοτε τοῦτο, ἀλλὰ ἐπείγουσα καὶ Ἑλληνική, ἀξία ἔθνους ἱστορικοῦ καὶ πεπολιτισμένου. Οἱ διαφιλονεικῆσαντες τὴν μεγάλην ὠφέλειαν ταύτης δὲν ἐλεπτολόγησαν περὶ τὰ καθέκαστα καὶ δὲν εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην ἀνάπτυξιν ὅπως ἐκτιμήσωσι δεόντως τὴν εὐρείαν ἐντολὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἢ τὰς πολλαπλὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Ἄλλως δὲ ἡμεῖς πρῶτοι ἐδυσφοροῦμεν καὶ ἠγανακτοῦμεν ὅσάκις ἀπεδίδοτο ἡμῖν ἡ πεποίθησις ἢ ἰδέα ὅτι διὰ τῆς πνευματικῆς μόνης δράσεως ἔμελλε νὰ στηριχθῇ κατὰ παντὸς κινδύνου ὁ Ἑλληνισμός, καὶ μετὰ ὀδύνης ἐβλέπομεν ὅτι πάντα τὰ ἐθνικὰ τμήματα δὲν εἶχον κατανοήσει τίνας καὶ οἷας ἕκαστον αὐτῶν ὤφειλε νὰ καλλιεργήσῃ δυνάμεις. Ἡ ὀδύνη αὕτη οὐδέποτε ἐπαύσατο κατέχουσα τὰς ψυχὰς ἡμῶν, εἰ καὶ φαιδρὰς ἐλπίδας ὀσημέραι ἠρυόμεθα ἐκ τῶν ἐν Ἀνατολῇ στενοτέρων ἢ εὐρυτέρων συνεταυρισμῶν. Τὰς ἐλπίδας δὲ ταύτας ἐπανειλημμένως ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ αἰσθανθῇ ἐπανθούσας ἐν τοῖς σπλάγχχοις αὐτοῦ ὁ ὑποφαινόμενος, ὅσάκις μάλιστα ὑπὸ θερμουργῶν ἐργατῶν ἐζητεῖτο ἡ σύμπραξις του. Ἀλησμόνητοι θὰ παραμείνωσι καὶ πέραν τοῦ τάφου δι' ἐμὲ αἱ ἐν Φαναρίῳ

ἐκδηλώσεις ἐκεῖναι τῶν εἰς χιλίους καὶ διακοσίους αὐτῶν 285
 των ἐπὶ τῆς προεδρίας μου ἐταίρων τῆς Ἀδελφότητος Ξη-
 ροκρήνης οἵτινες, εἴτε κατὰ τὰς ἀρχαιρεσίας εἴτε κατὰ τὴν
 ἐξ ἁθῶν καὶ ἀδελφικῶν εὐωχιῶν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἡρε-
 μον καὶ σοβαρὰν συνοικίαν, ἐν ᾗ ἐδρεύει ἀλλὰ δὲν ἐφησυχά-
 ζει ἡ ὑπὲρ τοῦ Γένους ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἐν ἱερῷ ἐνθου-
 σιασμῷ ἠγάλλοντο καὶ ἐζητωκραύγουν ἐπὶ τῇ προαγωγῇ
 καὶ τῇ εὐρώστῳ γονιμότητι τῆς γεραρχίας τοῦ Γένους σχο-
 λῆς συναθροιζόμενοι ἐκεῖ ἀπὸ τῶν περάτων τῆς ἑλληνικῆς
 γῆς· διότι εἰς τὰς χαρμοσύνους ἐκείνας πανηγύρεις συνήρ-
 χοντο ἀπὸ τῆς Βάρνης καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἀπὸ τῆς Κυνου-
 ρίας καὶ τῆς Εὐρυτανίας, ἀπὸ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Μικρᾶς
 Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Πόντου καὶ τοῦ Αἰγαίου.

Τοὺς μυχοὺς δὲ τῆς καρδίας μου θὰ ἀνακυκᾷ καὶ θὰ συγ-
 κινῇ πάντοτε ἡ ἀνάμνησις τῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἑρ-
 μοῦ καὶ τὴν ἐπίτιμον προεδρίαν μου ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη ὑπὲρ
 τῆς Μακεδονίας τὸ πρῶτον καὶ ὑπὲρ τῆς καλλιιεργείας τοῦ
 μουσικοῦ αἰσθήματος ἔπειτα ἀγωνισαμένης εὐγενοῦς νεολαίας,
 ἣτις ἅμα ἐξελθοῦσα τῶν σχολικῶν τάξεων ἔδραμε μετὰ ζή-
 λου ἐνθέου νὰ προσενέγκῃ τὴν συμβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἐθνι-
 κὴν δρᾶσιν καὶ εἰς τὰς παραβολωτάτας τῶν ἐπιχειρήσεων
 νὰ προβῇ ἐτοίμη κατὰ τῶν ἐξωθεν εἰσβαλόντων εἰς τὴν
 Ἀνατολὴν πολεμίων τοῦ καθεστῶτος, οὗτινος τὴν ἀλλαγὴν
 χάριν ἑαυτῶν μόνον ἐπεζήτησαν. Ἐκ τῆς νεολαίας ἐκείνης
 τοῦ Ἑρμοῦ ἐγένοντο διαπρεπεῖς ἔπειτα δημοσιογράφοι, καὶ
 τῶν ἥκιστα εὐπαιδευτῶν μελῶν αὐτῆς διατηρησάντων φλο-
 γερὸν τὸν ἀρχαῖον ἐκεῖνον ἐνθουσιασμόν εἰς οἰονδήποτε καὶ
 ἂν ἐπεδόθησαν στάδιον. Ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δὲ τοῦ Συλλόγου
 Ἑρμοῦ μηνιαίῳ περιοδικῷ τῷ ὄρωρ ἂν τὴν Μακεδονίαν
 διαδεδομένῳ ἀνεπτύχθησαν ἐν ἐκτάσει ὑπὸ τοῦ ὑποφαινο-

μένου αἱ ἀσαλεύτως ἀπὸ μακροῦ χρόνου ριζωθεῖσαι παρ' αὐτῷ ἰδέαι τῆς ἀτομικῆς καὶ ἐταιρικῆς συμπράξεως τῶν Ἑλλήνων, αἱ στοιχειωδῶς διατυπωθεῖσαι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ που μνησθέντι ἐπισήμῳ τῶν Συλλόγων ἐγγράφῳ πρὸς τοὺς φυσικοὺς εὐεργέτας τοῦ ἔθνους, καὶ ἐν ταῖς σελίσιν τοῦ περιοδικοῦ ἐκείνου ἐπανελήφθη ἡ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς ἐπίκλησις, ὅπως ἰδρύσωσιν εὐρὺ Σωματεῖον πρὸς ἔγκαιρον ἀποσόβησιν πασῶν τῶν ἐξωθεν ὀλεθρίων ἐπιδρομῶν καὶ ἐπιρροῶν, ἐπίκλησις συχνότατα καὶ κατὰ κόρον ἀπαντῶσα καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀκολουθῶν δημοσιευθείσαις πεζογραφίαις αὐτοῦ.

Τὰς προχείρως ἐρριμμένους ἐνταῦθα Θρακικὰς ἀναμνήσεις οὐδαμῶς ἀξιῶν νὰ παραδώσω εἴτε εἰς τὰς ἐνεστώσας εἴτε εἰς τὰς μελλούσας ὁμοεθνεῖς γενεὰς ὡς κεφάλαιον ἔστω καὶ συνοπτικὸν τῆς συγχρόνου ἐθνικῆς ἱστορίας ἐπιθυμῶ μόνον νὰ καταλήξω παρατηρῶν εἰς τοὺς χλευάσαντας ἢ καὶ νῦν ἔτι καταφρονούντας τὴν ἐν Ἀνατολῇ πνευματικὴν δρᾶσιν ὅτι τὰ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀποτελέσματα αὐτῆς τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐγένοντο, ὥστε ἡ προαγωγὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνίσχυσις ἢ διὰ ταύτης ἐπιτευχθεῖσα, ἡνωμένη μετὰ τῆς τραπεζιτικῆς, ἐμπορικῆς, βιομηχανικῆς καὶ γεωκτημονικῆς προόδου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐξηνάγκασε τοὺς πολεμίους αὐτοῦ νὰ ὑποστῶσι τὰς θυσίας καὶ τοὺς κινδύνους πολέμου δεινοῦ καὶ μεγάλου ὅπως ἀνακόψωσι τὴν πρὸς τὰ πρόσω γενναίαν τούτου πορείαν. Διότι αὐτὸς ἦτο ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ὑπὲρ Βουλγάρων ἐκστρατείας τοῦ 1877.

Ο. ΙΑΛΕΜΟΣ